

Commissie Veiligheid, Voldoende en Schoon Water

Concept verslag commissievergadering
Veiligheid, Voldoende en Schoon Water van 5 november 2025

Aanwezig: dames Kuiper en Lenting en de heren Boter (voorzitter),
Duintjer, In 't Hout, Janssen, Van Mensvoort (portefeuillehouder), Schaafsma,
Wolters en Wortelboer (AB-leden)
mevrouw Ten Have en de heer Hammenga (fractieopvolgers)
de heer Van der Laan, hoofd Veiligheid en Voldoende Water (secretaris)
de heer Timmer, hoofd Schoon Water
mevrouw Schrik, bestuurs- en managementassistente (verslag)

Mevrouw Plas Kerperin (AB-lid)

Afwezig:

1. Opening

De heer Boter opent de vergadering en heet de aanwezigen van harte welkom.

2. Mededelingen

Geen.

3. Verslag commissievergadering VVSW d.d. 17 september 2025

De heer Schaafsma zegt dat zijn naam mist bij vermelding van aanwezigen terwijl hij wel aanwezig was.

Het verslag wordt na bovenstaande wijziging vastgesteld.

4. Agenda vergadering algemeen bestuur d.d. 19 november 2025

De agenda wordt voor kennisgeving aangenomen.

5. Gemaal de Bulten

Er is gesproken over de status van de bijlagen. Deze hadden als bijlagen ter inzage moeten liggen bij het bestuurssecretariaat. Nu waren ze als bijlagen bij de AB-stukken gevoegd en als openbare informatie op de website geplaatst. De bijlagen zijn direct na afloop van de commissievergaderingen verwijderd van de website.

De heer Janssen zegt dat de schades zijn afgewikkeld door de verzekering en vraagt of dit is doorvertaald in het bestuursvoorstel.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat de schade is uitgekeerd door de verzekering en dat deze gelden ten goede komen van de post algemene middelen.

De heer Janssen vraagt of de benodigde vervanging wordt veroorzaakt door de schade of dat vervanging nodig is als gevolg van de levensduur van het gemaal.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat er schade aan de pomp en aan de damwanden is geconstateerd na werkzaamheden. Daarnaast is ook de levensduur van het gemaal dermate dat vervanging van belangrijke onderdelen moet plaatsvinden.

De heer Janssen vraagt of de damwand van staal of van hout is gemaakt.

De heer Van der Laan antwoordt dat het een houten damwand is.

De heer Duintjer vraagt in hoeverre de schade aan de instroomwanden en de staat van onderhoud van de pomp de vernieuwing van het gemaal versneld.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat de aanleiding voor de vernieuwing van het gemaal de staat van onderhoud van de damwanden en de pomp is.

De heer Duintjer vraagt of er technisch gezien problemen ontstaan als de realisering van het nieuwe gemaal met 2 of 3 jaar wordt vertraagd of moeten de werkzaamheden direct worden uitgevoerd ter voorkoming van onveilige situaties.

De heer Van der Laan zegt dat na positief besluit van het algemeen bestuur het nog anderhalf jaar duurt voordat er daadwerkelijk met de uitvoering van de werkzaamheden kan worden gestart als gevolg van de te volgen procedures en aanbesteding.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat er een plan is opgesteld met te nemen noodmaatregelen mocht er zich in de tussentijd een calamiteit voordoen.

De heer Duintjer vraagt of het mogelijk is om de start nog 2 jaar uit te stellen. Starten in 2029 in plaats van 2027.

De heer Van der Laan antwoordt dat de start van de uitvoering in 2027 gewenst is in verband met de waterveiligheid.

De heer In 't Hout complimenteert de afdeling VVW omdat zij gebruik maken van het feit dat er minder bestuursvoorstellen in de overige commissies worden behandeld en dat er hierdoor meer financiële ruimte is voor werken ten behoeve van waterveiligheid.

De heer In 't Hout vraagt wat wordt bedoeld op blz. 6, 3^e alinea, 5^e zin:

“Visveiligheid van gemalen voorkomt een afwenteling van kwantiteit op kwaliteit.”

De heer Van der Laan antwoordt dat het betekent dat het visveilig maken van gemalen een waterschapstaak is en het niet specifiek waterkwantiteit of waterkwaliteit betreft.

De heer In 't Hout vraagt wat voor pomp wordt bedoeld en waarom een pomp visveiliger is dan een vijzel.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat de afweging voor vijzels en pompen ten aanzien van visveiligheid wordt onderzocht.

In het verleden zijn aan de noordzijde van het waterschap de gemalen meer voorzien van vijzels. Aan de zuidzijde van het waterschap zijn gemalen meer voorzien van pompen.

De heer Van der Laan zegt dat een pomp het water verticaal omhoog pompt op één plek. Bij een vijzel wordt het water over een langere lengte omhoog gebracht. De keuze voor het meer toepassen van vijzels in het noorden heeft te maken met het feit dat er in het noorden meer gemalen aanwezig zijn dan in het zuidelijk deel van ons waterschap. Een vijzel is in beginsel robuuster dan een pomp met minder verstoringen.

Opgemerkt wordt dat de nieuwste pompen wel zijn doorontwikkeld.

Mevrouw Ten Have zegt dat er bij een pomp wordt gekozen voor een pompbuis en vraagt of er bij gebruik van een vijzel ook voor een vijzelbuis wordt gekozen.

Een buisvijzel transporteert op een natuurlijke manier waardoor een vijzel visvriendelijker is.

De heer Van der Laan zegt dat deze vragen meegenomen worden in het onderzoek.

Mevrouw Ten Have vraagt of het bestuur over de keuze wordt geïnformeerd omdat het van belang is om te weten of de toepassing van een pomp of een vijzel de visveiligheid ten goede komt.

De heer Van der Laan zegt dat in dit project wordt voldaan aan de randvoorwaarden zoals besloten is bij het vaststellen van het voorstel rondom visvriendelijke gemalen.

De heer Boter zegt dat naast de verschillen in visveilige opties ook de financiële verschillen in de rapportage worden meegenomen.

De heer Van der Laan zegt dat er beleidskaders zijn gesteld om de gemalen visvriendelijk te maken. De randvoorwaarden zijn meegenomen in de keuze voor een pomp- of vijzelgemaal. Het krediet wat nu wordt aangevraagd wordt uitgegaan van de meest robuuste uitvoering. Als een pomp goedkoper is en aan alle randvoorwaarden voldoet zal hiervoor worden gekozen.

De heer Duintjer vraagt of bij de keuze tussen een pomp en een vijzel voor beiden de voorwaarde geldt dat het minimaal 95% visveilig moet zijn.

De heer Van der Laan antwoordt bevestigend.

De heer In 't Hout vraagt of gemaal De Bulten één van de dertig gemalen is waar Enexis nog aanpassingen moet doen of dat Enexis meebetaalt aan de realisering van dit gemaal.

De heer Van der Laan antwoordt dat Enexis geen partij is in deze.

De heer Schaafsma vraagt of er na het onderzoek wordt gekozen voor een standaard voor het plaatsen van een vijzel of een pomp bij nieuwbouw van gemalen.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat afhankelijk van het lopende onderzoek wordt afgewogen of er wordt gekozen voor een standaard.

De heer Wolters vraagt of voor de uiteindelijke keuze voor het toepassen van een pomp of vijzel de multicriteria-analyse wordt gebruikt.

De heer Van der Laan antwoordt dat de analyse wordt beoordeeld. In de multicriteria-analyse worden de visveiligheid, kosten, onderhoudslast en verwachte levensduur afgewogen.

De heer Hammenga vraagt of de onderhoudslast van een gemaal ook in de multicriteria-analyse is opgenomen.

De heer Van Mensvoort antwoordt bevestigend.

De heer Van der Laan licht toe dat de multicriteria-analyse wordt uitgevoerd voor de gehele levenscyclus van het gemaal.

De heer In 't Hout vraagt zich af of 70 jaar afschrijvingstermijn niet heel erg lang is. Waarschijnlijk worden er binnen 70 jaar andere keuzes gemaakt in zowel beleid als in bouwconstructies.

De heer Van der Laan antwoordt dat voor alle assets een afschrijvingstermijn wordt bepaald. Er zijn meerdere objecten van het waterschap waarvoor 70 jaar afschrijving wordt gekozen. Er zijn verschillende afschrijvingstermijnen voor verschillende onderwerpen/objecten.

Op dit moment zijn er meerdere gemalen binnen het waterschap die al 50 of 70 jaar draaien. Voor betonnen duikers geldt een afschrijvingstermijn van 20 jaar terwijl sommige er al meer dan 50 jaar liggen. We gaan er voor het gemaal De Bulten vanuit dat een afschrijving van 70 jaar realistisch is.

De heer Boter vraagt hoe lang het huidig gemaal De Bulten er staat.

De heer Van der Laan antwoordt dat het gemaal in 1974 is gebouwd.

De heer Wolters vindt de timing van het voorstel vreemd omdat het onderzoek naar de keuze voor vijzel of pomp nog loopt en er in 2027 pas wordt gestart met de uitvoering van de werkzaamheden en vraagt waarom niet wordt gewacht tot de resultaten van het onderzoek bekend zijn. Mogelijk dat variant 2 dan gekozen zou kunnen worden wat financieel voordeliger is.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat het niet gewenst is om te wachten met het voorstel om nieuw te bouwen omdat de pomp in een slechte staat verkeerd en de damwanden aangepast dienen te worden. Indien er gekozen wordt voor een goedkopere variant vloeit het geld terug.

De heer Wolters zegt dat er eerder gezegd is dat het geen acuut probleem is om de pomp te vervangen en vraagt zich af waarom er dan niet gewacht kan worden tot het onderzoek is afgerond. Moment van afweging door het bestuur is dan duidelijker. Het betreft een forse investering.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat er in dit geval niet voor is gekozen om de realisering van het gemaal uit te stellen.

De heer Wolters vraagt of het proces wat nu is gevolgd vaker verwacht kan worden en wat het criterium is dat er van de timing/ het proces, zoals gewend voor behandeling van bestuursvoorstellen, wordt afgeweken.

De heer Boter vraagt wat de afweging van het dagelijks bestuur is om voor de duurste variant te kiezen.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat er is gekozen om dit nu uit te voeren en het ontbrekende open stukje te accepteren.

De heer Boter zegt dat indien de discussie wordt gevoerd er afwegingen worden gemaakt voor de keuze tussen een pomp en een vijzel. Indien na het onderzoek blijkt waar de keuze op is gevallen zou voor de goedkopere variant 2 gekozen kunnen worden. Indien steeds geld beschikbaar wordt gesteld voor de duurste variant wordt er veel belegd in een project dat eventueel goedkoper is en dit geld anders besteed kan worden.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat het proces van voorliggend bestuursvoorstel niet de standaard lijn wordt. Normaal wordt er door het dagelijks bestuur een uitgewerkt voorstel aan het algemeen bestuur aangeboden.

De heer Hammenga vraagt of de resultaten van de multicriteria-analyse in het bestuur worden besproken of het algemeen bestuur inderdaad achter de keuze staat die nu gemaakt wordt.

De heer Boter zegt dat er in het bestuur discussie kan worden gevoerd over het keuzemoment van dergelijke projecten.

De heer Van der Laan zegt dat er is gekozen om het voorstel in deze vorm aan het bestuur aan te bieden omdat het een contractvorm is op basis van een bouwteam. In een bouwteam zitten zowel een aannemer als medewerkers van het waterschap die binnen de randvoorwaarden aan het werk kunnen. Gaandeweg het proces komt het project tot de gewenste uitvoering. Een bouwteam dient daarom ruimte te krijgen om tot de beste oplossing te kunnen komen. Er is daarom gekozen om het op deze manier vanuit de ambtelijke dienst naar het dagelijks bestuur te doen. Het dagelijks bestuur heeft het advies overgenomen en op deze manier is het ter besluitvorming aan het algemeen bestuur voorgelegd.

De heer Boter zegt dat het nu duidelijk is waarom de ambtelijke dienst het op deze manier voorstelt en het nu aan het algemeen bestuur is om de discussie met het dagelijks bestuur te voeren over het proces.

De heer Van der Laan zegt dat er meestal wordt gekozen voor eenzelfde manier van werken bij dezelfde soort projecten. Als gevolg van schade aan dit gemaal is dit project naar voren gehaald.

De heer Schaafsma vraagt waarom niet een gemaal uit de top 5 voor het visveilig maken van gemalen is gekozen in plaats van gemaal De Bulten die lager in de lijst voor aanpassing is opgenomen.

De heer Boter zegt dat prioritering door het dagelijks bestuur dient te worden gedaan.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat de keuze op basis van prioriteiten door het dagelijks bestuur wordt gemaakt welke 5 gemalen het eerst visvriendelijk moeten worden gemaakt maar dat er afgeweken kan worden van de lijst door verschillende omstandigheden.

De heer Schaafsma zegt dat gemaal De Bulten nu naar voren wordt gehaald maar dat ook gekozen had kunnen worden om een gemaal uit de top 5 lager te plaatsen.

De heer Van der Laan zegt dat de prioritering op de lijst altijd een bestuurlijke keuze is. De organisatie werkt projecten uit. De top 5 voor aanpassingen zijn gekozen omdat bij deze gemalen de meeste visschade is. Door het vernieuwen van gemaal De Bulten wordt een extra gemaal visvriendelijk gemaakt op de kortere termijn. Het bestuur heeft de ambitie uitgesproken dat het visvriendelijk maken van de gemalen sneller zou kunnen, en dit voorstel komt daarin tegemoet.

De heer Hammenga vraagt of de projecten die middels een bouwteam worden gerealiseerd er altijd achteraf een multicriteria-analyse wordt uitgevoerd.

De heer Boter antwoordt dat er bij het werken in een bouwteam samen wordt gekeken wat de beste oplossing voor dat bepaalde project is en dit gaandeweg wordt uitgewerkt. Het is een samenwerking tussen een aannemer en een organisatie.

De heer Wolters mist de duurzaamheidsparagraaf in het voorstel.

De heer Van Mensvoort zegt dat lopende het proces de invulling van de spinnenweb wordt ingevuld en gedeeld met het algemeen bestuur via Ibabs.

Deze is nu niet toegevoegd omdat dit meegenomen wordt in de multicriteria-analyse.

Bovenstaande keuze inclusief onderbouwing zal worden geplaatst op de lijst van toezeggingen.

De heer Wortelboer vraagt naar aanleiding van blz.5 dat er subsidiekansen voor variant 2 en 3 zijn en of deze voor beide varianten gelijk zijn en meegenomen in de totale berekening.

De heer Van der Laan antwoordt bevestigend.

Mevrouw Ten Have vraagt naar aanleiding van blz.10 van de variantenstudie of al onderzocht is of het gemaal op een andere locatie kan worden gerealiseerd.

Er wordt een toelichtende onderbouwing in een kader in het verslag opgenomen waarom het gemaal niet op een andere locatie wordt gerealiseerd.

We hebben onderzocht of het mogelijk was om het gemaal De Bulten op een andere locatie te realiseren. Dit bleek echter niet haalbaar vanwege de beschikbare grondposities en bovendien zeer geringe meerwaarde. Op basis van deze afwegingen zijn wij ervan overtuigd dat de gekozen locatie de juiste is voor de realisatie van het nieuwe gemaal De Bulten.

De heer Duintjer vraagt waarom niet gewacht kan worden met de realisatie van het gemaal en dit in samenwerking met de integrale visie De Hunzeloop uit te voeren. Verwacht wordt dat de plannen voor dit gebied in 2027 gereed zijn.

De heer Boter zegt dat mogelijk door de plannen in het kader van De Hunzeloop de locatie van de te realiseren gemaal gewijzigd kan worden.

De heer Duintjer zegt dat er in het kader van De Hunzeloop mogelijke subsidiekansen zijn.

De heer Van der Laan zegt dat het gemaal het water grotendeels onder de Hunze doorpompt vanuit het landbouwgebied aan de noordoostzijde van het gemaal. Voor dit bovenstrooms gebied is de huidige locatie de enige juiste. Het gemaal De Bulten is een opvoergemaal voor het gemaal Oostermoer.

Verwacht wordt dat de Hunze op de huidige plek blijft liggen. De omgeving is ook onderdeel van een waterwingebied voor de drinkwaterbedrijven.

De heer Boter zegt dat het algemeen bestuur een politieke discussie kan voeren over de keuze van de locatie van het gemaal.

Mevrouw Ten Have vraagt naar de mail waarnaar verwezen wordt in één van de bijlagen van het bestuursvoorstel.

De heer Van der Laan antwoordt dat deze mail niet tot de stukken behoort.

Bevindingen

De commissie neemt kennis van het voorstel om:

In te stemmen met:

- De realisatie van een toekomstbestendig gemaal De Bulten, dat voldoet aan de gestelde eisen op het gebied van waterveiligheid en visveiligheid.
- Voor de realisatie van het nieuwe gemaal De Bulten wordt gevraagd een uitvoeringskrediet van € 1.900.000,- beschikbaar te stellen.

6. Rondvraag

De heer In 't Hout merkt op dat tijdens een bijeenkomst gesproken is over het feit dat veehouders massaal worden uitgekocht. Spreker is van mening dat dit een slechte invloed heeft op de biodiversiteit.

7. Sluiting

De heer Boter bedankt eenieder voor diens inbreng en sluit de vergadering.

Gewijzigd/ongewijzigd vastgesteld in de vergadering van 26 november 2025.

Jan van der Laan,
secretaris

Jasper Boter,
voorzitter